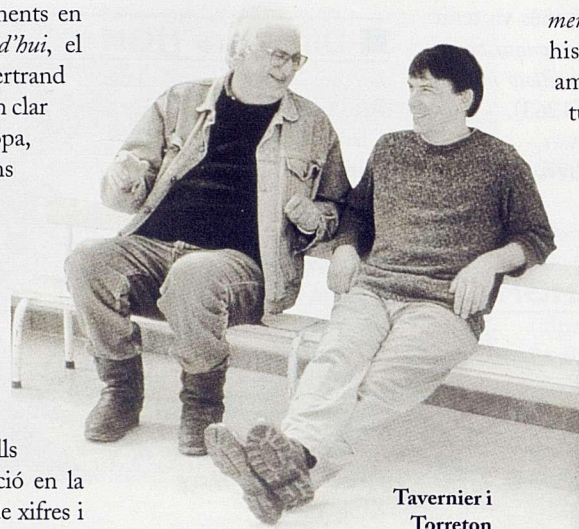

Bertrand Tavernier

Hi ha dos o tres moments en *Ça commence aujourd'hui*, el darrer treball de Bertrand Tavernier, que són un clar reflex d'aquesta Europa, en què mentre uns pensen només a encapçalar ostentósament l'entrada en el segle XXI, d'altres difícilment aconseguiran reunir els doblers suficients per comprar una botella de cava amb què brindar pel segle nou.

Aquests moments són aquells en què els polítics fan aparició en la pantalla. Ells només parlen de xifres i de percentatges, mentre el professor i l'assistent social intenten que qualcú es faci càrrec d'un nins mal nodrits o que la companyia elèctrica no talli el subministrament a una família ja que si no, difícilment podran sobreviure a l'hivern en el seu pis gelador. Hi ha en el film una forta denúncia d'aquest sistema europeu que va a tota, però només amb uns quants, deixant de banda una realitat cada cop més dura per a milers i milers de persones que no han pogut agafar el tren en què marxem els privilegiats. Tavernier va rebre una forta ovació de més de cinc minuts, amb tot el públic dret, després de la projecció d'aquesta pel·lícula en el festival de Sant Sebastià (públic que després li acabaria atorgant el seu premi). Entre l'entusiasta pati de butaques es trobava una dona de cinema, famosa també pel seu compromís social i polític, Vanessa Redgrave, fet que no passà per alt al francès, que es confessà absolutament emocionat i aprofità per assegurar que en un recent viatge per Romania, no havia trobat cap barri tan degradat com els que es poden trobar en qualsevol gran ciutat francesa.

El director de *La vie et rien d'autre*, tengué els seus primers contactes professionals amb el cinema a través de la seva activitat com a crític per *Radio Cinema* i *Cinema 61*, però poc a poc el seu bon treball li ajudà a entrar en publicacions tan prestigioses -i tan enfrontades- com a *Cahiers du Cinema* i *Positif*. Però les seves inquietuds cinematogràfiques anaven més enllà de la feina de crític i analista. De la mà de Melville i Claude Sautet començà a in-

Tavernier i Torreton

troduir-se en els platós cinematogràfics, fins que va rodar la seva primera pel·lícula l'any 1963. Era una pel·lícula d'episodis, dirigits per diferents realitzadors, que duia com a títol genèric *Les Baisers*.

Tanmateix, en començar a rodar pel·lícules no abandonà les seves inquietuds com a analista cinematogràfic. La seva passió pel cinema nord-americà el dugué a elaborar-ne una profunda anàlisi que du per títol *50 ans de cinéma américain*, realitzat amb la col·laboració de Jean Pierre Corsodon. Aquesta admiració no inclou el Hollywood actual. Entre els seus cineastes coetanis favorits només hi ha tres d'americans: Martin Scorsese, Robert Altman i Stanley Kubrick. La seva llista es completa amb noms com ara Ken Loach, Erik Zonka (director de *La vie revêe des anges*) o Pedro Almodóvar. Pel realitzador, el problema actual de les pel·lícules de Hollywood és que "li sobren dinosaures i li manquen guionistes". La defensa del cinema europeu l'ha duit a estar dins el grup de professionals que encapçalaren la lluita en favor de la producció audiovisual europea i l'excepció cultural, quan fa un parell d'anys es pretenia aplicar al cinema les mateixes lleis de mercat que a la resta de productes, cosa que hauria acabat amb el cinema europeu en favor del nord-americà.

El seu eclecticisme es manifesta en la varietat de temes tractats. Des de pel·lícules d'època (*Que la fête com-*

ence, La passion de Béatrice), fins a històries clarament compromeses amb els problemes de la societat actual (*L-627, L'appât o Ça commence aujourd'hui*), passant per films en què aprofita per recrear-se en la seva passió pel jazz (*Autour de minuit*) o per reflectir els devastadors efectes de la primera guerra mundial (*La vie et rien d'autre, Capitain Conan*). Hi ha, en canvi, en tots ells alguns elements comuns, com per exemple el fet que en tots hi ha qualche personatge que mor, cosa que li serveix per conjurar la por que la mort li produeix. A més de la seva feina com a realitzador de pel·lícules de ficció, Tavernier és un gran documentalista, gènere del qual podem destacar el seu darrer documental, *De l'autre côté du périple*, nascut com a conseqüència d'un manifest firmat per seixanta-cinc cineastes francesos en contra de la Llei Francesa d'Immigració, la qual obligava els ciutadans a informar de la presència d'estrangers. El govern, com a resposta, convidà els firmants a passar un mes vivint en una barriada, amb la seguretat que així entendrien la problemàtica derivada de l'absorció i la integració d'estrangers.

Bertrand Tavernier acceptà el repte i amb la col·laboració dels habitants del barri triat va fer aquest documental, que denuncia sense miraments la posició de les institucions. El gènere del documental és la forma d'aterrar en la vida real després de fer una pel·lícula de ficció. A més estimula la imaginació. Es tracta d'un exercici molt sa, en què es fa feina amb molt poca gent però suposa un contacte directe amb les persones, una manera de fugir del luxe i l'abundància de mitjans que et dona una pel·lícula de ficció. Malauradament, no tots els films de Tavernier han aconseguit ser estrenats a Espanya (i no parlem només dels que pertanyen al gènere documental). Esperem que l'èxit de *Ça commence aujourd'hui* serveixi de garantia per poder veure tot el que faci a partir d'ara, i per què no?, per recuperar antics treballs no estrenats. Segur que valdrà la pena. ■